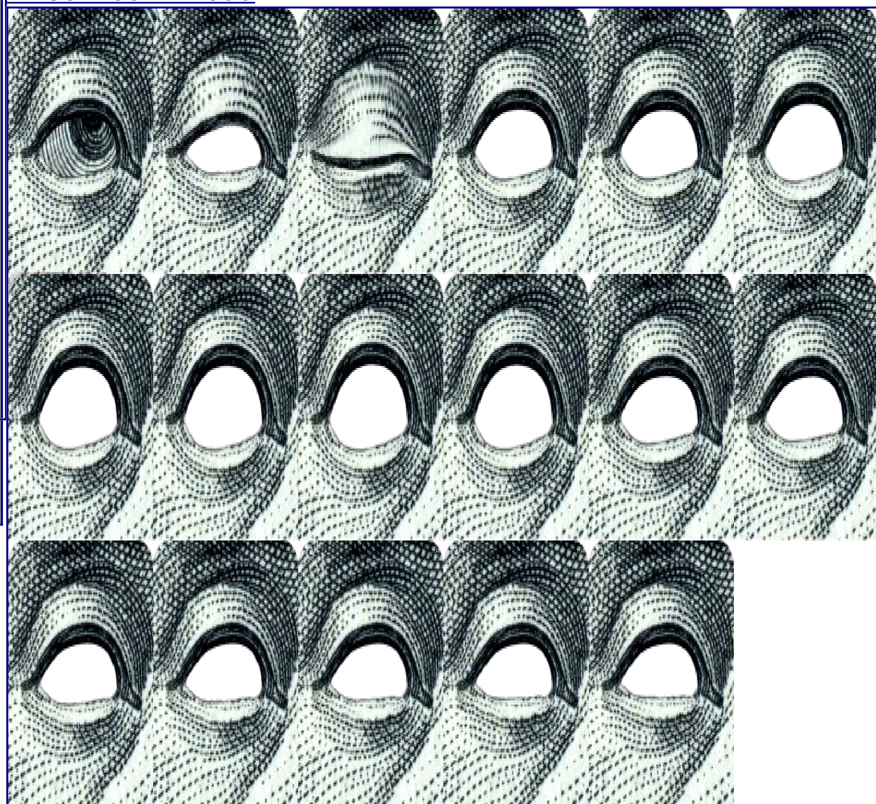
Direct naar inhoud



it nog 15 uur en 58 minuten



Hoge Raad der Nederlanden in Den Haag. © *Berlinda van Dam / ANP*

Analyse·· 13 MIN

De geruisloze benoeming van Poetins advocaat tot raadsheer in de Hoge Raad

Eric Smit
Jan-Hein Strop
8 Connecties
17 Bijdragen

Zes dagen voordat president Poetin zijn oorlog in Oekraïne startte, benoemde het kabinet een advocaat van het Kremlin tot raadsheer in de Hoge Raad, de hoogste rechtsprekende instantie. Alexander van der Voort Maarschalk, die vandaag bij de Hoge Raad begint, werkte bij Zuidas-kantoor Houthoff, dat de Russische Federatie bijstond in geruchtmakende procedures. De afdeling Tax, waar hij partner was, presteerde 'extreem slecht' in de naleving van wettelijke regels ter voorkoming van witwassen.

'Ik ben alle Houthoffers dankbaar voor de prachtige tijd!' Met een grote glimlach kondigde Alexander van der Voort Maarschalk vorige week op Linkedin zijn vertrek bij advocatenkantoor Houthoff aan. De reden: zijn aanstelling als raadsheer in de belastingkamer van de Hoge Raad, waar hij vandaag – 1 juni – begint. Het bericht ging zo ongeveer *viral*: meer dan 600 *likes* en vele tientallen felicitaties stroomden binnen.

Buiten Linkedin zijn ook kritische geluiden te horen. Prominente juristen in de advocatuur en wetenschap hebben twijfels bij zijn benoeming. Zij vragen zich af of zijn aantreden het aanzien van de Hoge Raad en de rechtsstaat schaadt.

Want Van der Voort Maarschalk was jarenlang als fiscalist en procesadvocaat verbonden aan het grote Zuidas-kantoor Houthoff, dat vanwege zijn focus op ook wel het wordt genoemd. Zo maakte de vloeiend Russisch sprekende raadsman zich jarenlang hard voor de belangen van de Russische Federatie in een geruchtmakende procedure rond olieconcern Yukos, nu onderdeel van staatsbedrijf Rosneft. 'Alexander werd overal bijgehaald omdat hij zo goed Russisch sprak,' zegt een oud-collega. 'Dat vonden die Russen prachtig.'



Alexander van der Voort Maarschalk • 2de
ADVOCAAT | PARTNER HOUTHOFF * tax and corporate dispute res...
16 u •

Dat was het dan, mijn laatste dag als advocaat, vanmiddag afgesloten met een prachtig #cassatieseminar van #Houthoff.

Ik ben alle Houthoffers dankbaar voor de prachtige tijd! Volgende week begin ik als raadsheer in de belastingkamer van de Hoge Raad.



Bericht op LinkedIn, eind mei 2022

Yukos werd op hardhandige wijze door president Poetin onteigend, waarna voormalig eigenaar Michail Chodorkovski – een politieke tegenstander van Poetin – jarenlang in een strafkamp belandde. Het bleek een effectieve manier te zijn om de Russische oligarchen onder de duim te krijgen: wie zich niet koest houdt, belandt in de cel op verdenking van fraude en belastingontduiking. Sindsdien is bijna alle macht naar Poetin verschoven. Een rechtsstaat met onafhankelijke rechtspraak is Rusland al lang niet meer.

‘De Yukos-zaak is piraterij,’ zegt Germ Kemper, advocaat en oud- van de Amsterdamse Orde van Advocaten. ‘Het internationale oordeel [over het handelen van de Russische Federatie, *red.*] is verpletterend. Het Europese Hof heeft al uitgesproken dat de Russische Federatie bijna twee miljard moet betalen aan de voormalig aandeelhouders van Yukos, vanwege grove schending van normen.’

Voor het kabinet was dit geen beletsel om in te stemmen met de benoeming van Van der Voort Maarschalk. Dat gebeurde op , zes dagen voor de Russische invasie van Oekraïne, die dankzij

de grootschalige opbouw van Russische troepen aan de Oekraïense grens al lang en breed door de Amerikanen was voorspeld.

Binnen afzienbare tijd zal de Hoge Raad definitief beslissen over de schadevergoeding van 50 miljard dollar die de Russische Federatie mogelijk moet betalen aan de voormalig aandeelhouders van Yukos. November vorig jaar nog stak een team van Houthoff, waarin ook Van der Voort Maarschalk zitting had, daar bij de Hoge Raad een stokje voor. De hoogste rechtsprekende instantie verwees de zaak toen terug naar het gerechtshof van Amsterdam, maar de kwestie zal naar alle waarschijnlijkheid daarna weer bij de Hoge Raad terechtkomen voor finale afdoening.

De Yukos-zaak

Als Nederlandse huisadvocaat van de Russische Federatie procedeert Houthoff sinds 2009 tegen de voormalige aandeelhouders van Yukos, het olieconcern waar de oligarch Michail Chodorkovski de hoogste baas en mede-aandeelhouder van was. Chodorkovski was een politieke tegenstander van Vladimir Poetin en belandde in 2003 in een strafkamp in Siberië nadat de Russische staat hem van belastingontduiking beschuldigde.

De Russische staat legde vervolgens miljardenclaims bij Yukos neer en nationaliseerde delen van het bedrijf. In 2006 ging Yukos failliet, waarna drie aandeelhouders bij het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag een procedure startten. Dat Hof oordeelde in 2014 dat de Russische Federatie een schadevergoeding van 50 miljard euro aan de aandeelhouders van Yukos moest betalen. Het Permanent Hof van Arbitrage was van oordeel dat het de Russische Federatie niet werkelijk te doen was om belasting van Yukos te innen, maar om Chodorkovski als potentiële rivaal van president Putin uit te schakelen en zich de eigendommen van Yukos toe te eigenen. Rusland had met hoge belastingaanslagen bewust aangestuurd op een faillissement van Yukos.

Daarop stapte de Russische staat met de eis dat de boete van tafel moest. De rechtbank stelde in 2016 de Russische Federatie in het gelijk. Het hoger beroep bij het hof in Amsterdam in 2020 viel weer voordelig uit voor de aandeelhouders: de boete van 50 miljard hield stand.

Vervolgens ging Houthoff in cassatie bij de Hoge Raad, die eind vorig jaar bijna alle bezwaren van de Russische Federatie van tafel veegde – op één punt na. De Hoge Raad verwees de zaak daarom ter herbeoordeling terug naar het gerechtshof.

De verwachting is dat Rusland een vonnis van het hof opnieuw bij de Hoge Raad zal aanvechten; na die uitspraak is de procedure ten einde, en is geen beroep meer mogelijk. Die laatste fase kan nog wel twee jaar in beslag nemen.

In 2014 oordeelde het Europese Hof voor de Rechten van de Mens al dat Rusland bijna 2 miljard euro schadevergoeding moet betalen aan de voormalige aandeelhouders van Yukos, vanwege de procedureel unfaire manier waarop ze zijn behandeld.

Lees verder

Het vonnis is een voorlopige overwinning voor Poetin. De benoeming van zijn advocaat in de Hoge Raad is echter een permanent succes. ‘De dictator [..] zal dus vast wel denken dat het succes en het aanzien van zijn Nederlandse verdedigers op hem afstraalt,’ schreef hoogleraar advocatuur Diana de Wolff (UvA) begin maart. ‘Stel je voor: je internationaal gelauwerde advocaat [Van der Voort Maarschalk, *red.*] wint je zaak bij de Hoge Raad en wordt een paar maanden later in diezelfde Hoge Raad benoemd. Dan moet het echt wel goed zitten met wat je in al je gewetenloosheid hebt aangericht.’

Witwassen van reputatie

De Wolff wijst erop dat Rusland niet alleen geld in het Westen heeft witgewassen, maar ook zijn reputatie. Nederland is op beide vlakken behulpzaam geweest. Op de Amsterdamse Zuidas rolden advocatenkantoren de uit voor Russische kleptocraten en staatsondernemingen die, ter

bescherming van hun vermogen, gebruik wilden maken van de verworvenheden van ons vestigingsklimaat en van ons goede rechtssysteem. Houthoff liep daarbij voorop: de partners verdienden miljoenen aan Kremlin-zaken. Vertegenwoordigers van een stelend, moorddadig regime werden – vaak door Van der Voort Maarschalk persoonlijk – met open armen ontvangen.

De oorlog in Georgië (2008), de oorlogen in Tsjetsjenië (tot april 2009), de moord op Sergei Magnitsky (2009), de annexatie van de Krim (2014), de daaropvolgende oorlog in het oosten van Oekraïne, het neerschieten van de MH17 met Russische hulp (2014), (de pogingen tot) het vermoorden van tegenstanders in binnen- en buitenland (Nemtsov, Litvinenko, Skripal, Navalny) en de gruwelijke oorlog in Syrië, waarbij Rusland onder meer ziekenhuizen bombardeerde (2019), vormden daarbij geen enkele belemmering.

Dossier

De Rusland-crisis

Het is oorlog in Europa: met de Russische invasie van Oekraïne is voor het eerst sinds 1968 een Europees land binnengevallen. Welke gevolgen heeft dit conflict voor Nederland en Eu...

Pas nadat de Russische troepen op 24 februari Oekraïne binnenvielen, kraakte Houthoffs verdienmodel. Onder grote publicitaire en politieke druk namen Houthoff en andere Zuidas-kantoren begin maart afscheid van dit zeer goed betalende deel van hun clientèle.

De benoeming van Van der Voort Maarschalk was toen al rond. Waarom heeft de Hoge Raad deze advocaat bovenaan zijn lijstje gezet? Welke eisen stelt de Hoge Raad aan de integriteit en onafhankelijkheid van een kandidaat? Wat was bekend over zijn werk voor het Kremlin? Is de Tweede Kamer, die heeft ingestemd met de benoeming, geïnformeerd over de connecties van deze kandidaat? En heeft zijn achtergrond überhaupt een rol gespeeld in de procedure?

De benoemingsprocedure: volledig gedepolitiseerd

De Grondwet dat de leden van de Hoge Raad worden gekozen uit een voordracht van drie kandidaten, opgemaakt door de Tweede Kamer. Daartoe zendt de Hoge Raad een lijst van aanbeveling met kandidaten aan de Tweede Kamer.

Vanzelfsprekend stelt de Hoge Raad van een jurist, waarbij wetenschappelijke ervaring een pre is. Er zijn geen formele eisen omtrent ethische zaken als integriteit en onafhankelijkheid, blijkens het protocol. Een voordracht is 'uitsluitend gebaseerd [..] op de inhoudelijke kwaliteiten en specialismen van de kandidaten en is afgestemd op de behoeften in dit verband van de Hoge Raad,' zei Geert Corstens, de toenmalig president van de Hoge Raad, in 2012.

Voor Rijksambtenaren zijn de regels strenger. In de Gedragscode Integriteit Rijk worden die ethische normen omschreven. Een daarvan: 'Je zult je bewust moeten zijn van je zichtbaarheid en van het feit dat je voortdurend aanspreekbaar bent op jouw gedrag. Dit maakt dat je verantwoordelijkheid moet nemen voor jouw gedrag en daarover ook (achteraf) verantwoording aflegt.'

Desgevraagd laat de Hoge Raad weten dat ook 'rechterlijke attitude' van een kandidaat wordt beoordeeld, waarvan 'onpartijdigheid, onafhankelijkheid en integriteit' onderdeel zijn.



Alexander van der Voort Maarschalk © Houthoff

Op 11 november vorig jaar stuurde de president van de Hoge Raad het lijstje kandidaten naar de Tweede Kamer. Daarop prijkte ook Van der Voort Maarschalk. Zijn werk voor de Russische Federatie moet bekend zijn geweest: hij pleitte op 5 februari 2021 in de Yukos-zaak immers bij de hoogste rechter, in gezelschap van de Russische viceminister van Justitie, Mikhail Galparin. Die hield een vurig betoog waarin de oud-aandeelhouders als criminelen werden weggezet, en de Russische staat werd geportretteerd als slachtoffer. (Dat betoog werd ook uitgezonden op Russische staatstelevisie.)

De Hoge Raad voorziet de Kamer eveneens van een curriculum vitae van de kandidaten, die vertrouwelijk ter inzage worden gelegd aan de leden van de vaste Kamercommissie van Justitie. Zijn werkzaamheden voor de Russische Federatie worden op zijn cv niet genoemd, bevestigt de Hoge Raad.

Zo bezien is de kans groot dat de Kamerleden dit onderwerp niet met Van der Voort Maarschalk hebben besproken, voordat de Kamercommissie zijn voordracht goedkeurde. Op 14 december stemde de Kamer in met de voordracht, zoals gebruikelijk zonder stemming. Meerdere geraadpleegde Kamerleden willen vanwege de vertrouwelijkheid hierover geen vragen beantwoorden van Follow the Money.

> De Kamer volgt de aanbevelingen van de Hoge Raad altijd op. Sinds 1945 is daar maar één keer van afgeweken

Hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans (Universiteit Leiden) vindt de benoeming niet problematisch. 'Dat een advocaat voor de Russische Federatie heeft gewerkt wil niet zeggen dat hij zich met die belangen heeft vereenzelvigd. Ik zie dat niet als een diskwalificatie.'

De Kamer volgt de aanbevelingen van de Hoge Raad altijd op. Sinds 1945 is daar maar één keer van . Parlementaire controle op deze benoemingen is dus nagenoeg afwezig: de rol van de Kamer is uitsluitend formeel en benoemingen zijn volledig gedepolitiseerd. Dat heeft een goede reden: benoemingen van raadsleden mogen geen speelbal worden van politieke ambities. Vandaar ook dat het normaal vindt dat cv's vertrouwelijk zijn, en er geen openbare discussie is over het (gewenste) profiel van een kandidaat en diens zakelijke en/of academische verleden.

Laksheid met compliance

Dat verleden van Van der Voort Maarschalk is om nog een reden van belang. Het kenmerkt zich namelijk door een verregaande laksheid bij de naleving (*compliance*) van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Advocatenkantoren zijn, net als bankiers, verplicht te controleren wie hun klanten zijn; de procedure staat bekend als *know your customer* (KYC).

De reden daarvoor is dat advocaten en notarissen instrumenteel zijn bij het verplaatsen en verbergen van vermogen. Schending van deze verplichting is strafbaar gesteld in de Wet op de Economische Delicten in geval van opzet. Ook kunnen er (bestuurlijke) boetes worden opgelegd door de Orde van Advocaten, de toezichthouder.

> Gebrek aan compliance speelde niet alleen bij het team van Van der Voort Maarschalk. Het was een breder issue bij Houthoff

Het belang van *compliance* geldt in versterkte mate voor fiscalisten, weten ze bij Houthoff. Maar Van der Voort Maarschalk en de leden van zijn Tax team namen dat niet bijster serieus, blijkt uit een e-mail van voormalig Houthoff-bestuurder Gerhard Gispen van 5 augustus 2019 aan zijn kantoorgenoten.

Hij schreef: ‘De praktijkgroep Tax scoort extreem slecht bij de naleving van KYC. Op dit moment scoort Tax 35,61%, wat betekent dat er bijna 2 op de drie dossiers geen gecompleteerde KYC check kent. Jullie scoren alle drie individueel een dikke onvoldoende uiteenlopend van 31% naar 40%. Dat is om tal van redenen zorgwekkend, niet in de laatste plaats omdat Tax naar de aard der zaak de meest WWFT-gevoelige praktijk is. [..]’

Gebrek aan compliance was overigens niet alleen een probleem van Tax, leerde onderzoek van Follow the Money en *Het Financieele Dagblad*. Het was een breder issue bij het kantoor. Bij Houthofff was winstgevendheid belangrijker dan witwassen voorkomen, vertelden oud-medewerkers aan FTM.

Kritisch vermogen onderontwikkeld

Advocaat en oud-deken Germ Kemper verzorgt de ethiek-opleiding bij grote kantoren en merkt dat het onderwerp een ondergeschikte rol speelt. ‘De financiële prikkel bepaalt mede de cultuur van bijna ieder groot advocatenkantoor, waardoor dat kritisch vermogen van advocaten niet goed ontwikkeld wordt. Ethiek speelt ook sinds 2014 geen enkele rol bij de overwegingen. De publieke opinie speelde een grote rol [bij het afstand nemen van Russische cliënten, *red.*]. De moraal heeft niet opeens de leiding genomen.’

Volgens Kemper is ethiek voor een advocaat iets strikt persoonlijks. ‘Als ik advocaten een ethische vraag stel, dan gaan ze in de gedragsregels kijken. Maar je mag ook kijken wat je zelf vindt. Wil ik dit wel? Geneer ik me hier niet voor? Voel ik me hier wel lekker bij?’

> Van der Voort Maarschalk wenst niet te reflecteren op zijn werkzaamheden als procesadvocaat van de Russische Federatie

Als advocaat moet je voor iedereen kunnen optreden, vindt Kemper. ‘Dat iemand voor de Russen optreedt is als zodanig niet verkeerd. Maar als je je jarenlang hebt geassocieerd met deze belangen, en jezelf nooit hebt afgevraagd of je lekker slaapt, dan kun je vragen stellen over het kritisch vermogen van betrokkene.’

Van der Voort Maarschalk wil niet op vragen van Follow the Money reageren en wenst ook niet te reflecteren op zijn werkzaamheden als procesadvocaat van de Russische Federatie. Hij verwees telefonisch direct door naar de woordvoerder van Houthoff. ‘Ik wens u succes met uw artikel.’ De woordvoerder meldt: ‘Aan de door jou geformuleerde vragen m.b.t. de beëdiging door koning Willem Alexander van Alexander van der Voort Maarschalk bij de Hoge Raad zullen wij geen medewerking verlenen.’

De zaak-Wattèl

Oud-deken Kemper kent de Russische juridische slagkracht uit eigen ervaring. In 2012 publiceerde Peter Wattèl, bij de Hoge Raad, de ‘Punitive psychiatry - punitive taxation?’ in het *Nederlands Juristenblad*, waarin hij betoogt dat Rusland het belastingrecht voor politieke doeleinden misbruikt, zoals in de Sovjettijd psychiatrische inrichtingen werden ingezet om met politieke tegenstanders af te rekenen. ‘Met Khodorkovski en Yukos hoeft men wellicht geen medelijden te hebben [..] maar de naam van belastingheffing als middel tot onteigening zonder vergoeding en tot decenniumlange opberging van politieke tegenstanders was gevestigd.’

In Nederland waren de advocaten van Houthoff niet te beroerd om in Moskou aan de bel te trekken over Wattèls artikel. Zij dienden vervolgens namens de Russische Federatie een klaagschrift in bij de Hoge Raad om de gedragingen van Wattèl te laten onderzoeken. Advocaat schreef er later een column over in het *Advocatenblad*: ‘Als de Gasunie een dergelijke klacht bij de Russische pg [procureur-generaal, *red.*] Yuri Chaika had ingediend, zou het homerische gelach tot in Groningen te horen zijn geweest. Maar in Den Haag gaat dat anders.’

Het kwam tot een hoorzitting, waarbij advocaten van onder meer Houthoff de grieven van de Russen verwoordden. Germ Kemper nam het op voor de advocaat-generaal. Met succes: de Hoge Raad oordeelde in 2014 dat Wattèl niets te verwijten viel.

> Nu arriveert een advocaat in het rechtscollege die is betaald uit die ‘ongebreidelde oorlogskas’

Op de hoorzitting verscheen een team van een man of vijf, herinnert Kemper zich. ‘Wat ik merkwaardig vind – en ik druk me voorzichtig uit – is dat je je met zoveel juridisch geweld halsoverkop in zo’n probleem stort en dat het betaald wordt. Als cliënten onbeperkt fondsen beschikbaar stellen, is het dan wel verantwoord om alles in de strijd te gooien? De kans van slagen van de klacht was heel gering, en het nut nul. Dat wijst op een ongebreidelde oorlogskas. Ik vond het intimiderend.’

Wattèl is nog altijd advocaat-generaal bij de Hoge Raad. Met Van der Voort Maarschalk arriveert een advocaat in het rechtscollege die is betaald uit die ‘ongebreidelde oorlogskas’. Daarmee nemen de raadsheren het risico dat er onrust in de eigen gelederen ontstaat en zij het aanzien van de Hoge Raad schaden.

Dat aanzien heeft tot slot mogelijk ook een internationale component. In 2017 en 2018 ageerde Eurocommissaris Frans Timmermans omstandig tegen het verval van Poolse en Hongaarse rechtsstaat en daagde hij die landen zelfs voor de Europese rechter. In november 2021 hield de president van de Hoge Raad, Dineke de Groot, op uitnodiging van de Nederlandse ambassadeur in Polen de Cleveringa-lezing voor studenten van de Universiteit van Warschau. Zij bracht daarin de pogingen van de Poolse regering om de onafhankelijke rechtspraak te ondermijnen, uitgebreid ter sprake.

De vraag is hoe Poolse en Hongaarse politici zullen reageren als daar het besef doordringt dat het Nederlandse parlement en de regering ermee instemden dat een voormalig advocaat van de agressor in het hoogste Nederlandse rechtscollege zitting neemt.

Reactie van de Hoge Raad

‘Als cassatierechter is de Hoge Raad in het bijzonder belast met het bevorderen van de rechtseenheid en de rechtsontwikkeling en het bieden van rechtsbescherming in rechtszaken. Kandidaten voor een benoeming tot raadsheer in de Hoge Raad dienen optimaal te kunnen bijdragen aan een goede uitoefening van deze taken. De kwaliteit en het gezag van de rechtspraak van de Hoge Raad zijn leidend in de benoemingsprocedure.

Over de benoemingsprocedure heeft u afgelopen vrijdag via de beantwoording van uw eerdere vragen al informatie ontvangen. De Hoge Raad zendt een aanbeveling aan de Tweede Kamer. De Tweede Kamer stelt een voordracht op en zendt die aan de regering. De regering besluit tot benoeming, die plaatsvindt bij Koninklijk Besluit.

Het Protocol werving en selectie raadsheren in de Hoge Raad vermeldt de procedure om tot een aanbeveling van de Hoge Raad aan de Tweede Kamer te komen. Het Protocol is publiek toegankelijk op www.hogeraad.nl. De Hoge Raad maakt bij de werving en selectie gebruik van het profiel voor een raadsheer en besteedt aandacht aan het profiel en de samenstelling van de betrokken kamer van de Hoge Raad. De vindplaatsen op internet zijn u vrijdag toegezonden.

Kandidaten zijn doorgaans werkzaam in de rechterlijke macht, de advocatuur, de wetenschap of (belasting)advieskantoren. Mede op basis van de profielen worden voorafgaand aan de totstandkoming van een aanbeveling de deskundigheid en ervaring van een kandidaat beoordeeld en de rechterlijke attitude, waarvan onpartijdigheid, onafhankelijkheid en integriteit onderdeel zijn.

In de beoordeling van de geschiktheid van een kandidaat wordt de juridische positie gerespecteerd die een kandidaat in de beroepsuitoefening inneemt. Zo blijft wegens de onafhankelijke rol van de rechter buiten beschouwing welke zaken een rechter heeft behandeld

en welke beslissingen daarin zijn genomen. Evenzo blijft, wegens de in de Advocatenwet verankerde rol van een advocaat in de rechtspleging, buiten beschouwing welke zaken een advocaat heeft behandeld en wie daarin cliënten waren.

De procedure van aanbeveling, voordracht en benoeming van kandidaten die voldoen aan het profiel van een raadsheer is een langdurig en zorgvuldig proces. Gegevens over kandidaten in een sollicitatieprocedure zijn vertrouwelijk. Die gegevens worden daarom niet aan u verstrekt.

De voordracht die de Vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid voorstelt aan de Tweede Kamer is openbaar. Deze maakt deel uit van de Kamerstukken op de site van de Tweede Kamer. Ook de vaststelling van de voordracht door de Tweede Kamer is openbaar. Deze maakt deel uit van de openbare stemmingslijsten van de Tweede Kamer.’

Lees verder

Gerelateerde artikelen

- Gergiev is geen uitzondering: opera, ballet en klassiek zijn dol op ‘fout’ geld
- Europa wil Russische lobbyisten weren, maar Frankrijk werkt niet mee
- Poetin-criticus Bill Browder: ‘Die sanctie-aanpak van Nederland is zo ontzettend oppervlakkig’



Eric Smit
Mede-oprichter en co-hoofdredacteur. Missie: de macht controleren door geldsporen te volgen.
Gevolgd door 15181 leden



Jan-Hein Strop
Doet met open vizier onderzoek naar dubbele petten, perverse prikkels en belangen achter geldstromen.
Gevolgd door 7371 leden

Meer lezen over dit onderwerp?

Volg dit dossier en krijg een seintje als er een nieuw artikel verschijnt

De Rusland-crisis



Platform voor onderzoeksjournalistiek

